איי ריאו והאזורים חוצי הגבולות

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

מרשות בטאם למשולש הצמיחה

איי ריאו שוכנים במרחק של 6 עד 20 קילומטרים מדרום לסינגפור, מעבר למצר סינגפור. במאה התשע־עשרה השתייכו לאותה סולטנות כמו סינגפור וסיפקו את מטעי הגמביר והפלפל שלה, כפי שהראה חלק A. הפיתוח המודרני של בטאם החל בצו נשיאותי מס' 41 משנת 1973, שהכריז על האי כאזור תעשייה בפיקוח רשות פיתוח, שנודעה לימים בשם BP Batam. השאיפה המוצהרת הייתה להפוך את בטאם לגרסה אינדונזית של סינגפור.[1]

הצעד המכריע בא מסינגפור. ב־1989 הציע סגן ראש הממשלה גו צ'וק טונג (Goh Chok Tong) בפומבי משולש צמיחה שיקשר בין סינגפור, ג'והור ואיי ריאו, הידוע בראשי התיבות SIJORI. הרעיון היה פשוט. לסינגפור היו הון, ניהול, תשתיות וגישה לשווקים העולמיים, אך מעט מדי קרקע וכוח עבודה. לג'והור ולריאו היו קרקע וכוח עבודה, אך חסרו להן הגורמים האחרים. מזכר הבנות שנחתם ב־17 בדצמבר 1994 בידי לי הסיין לונג (Lee Hsien Loong), רפידה עזיז (Rafidah Aziz) והרטונו (Hartono) מיסד את ההתאגדות בשם משולש הצמיחה אינדונזיה–מלזיה–סינגפור (Indonesia–Malaysia–Singapore Growth Triangle).[2]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

אזור הסחר החופשי ומסגרת האזור הכלכלי המיוחד

המסגרת המשפטית של בטאם נבנתה מחדש כמה פעמים. ביוני 2006 הסכימו שתי הממשלות על מסגרת שלפיה בטאם וחלקים מבינטאן ומקרימון הפכו לאזור כלכלי מיוחד הקשור לסינגפור, תוך ביטול מכסים ומע"מ על טובין שנשלחו בין בטאם לסינגפור. חוק מס' 44 משנת 2007 בדבר אזורי סחר חופשי סיפק לאחר מכן את הבסיס שעליו הפכה בטאם לאזור סחר חופשי לשבעים שנה. ב־2016 העביר צו נשיאותי מס' 8 את הפיקוח על האזור ללשכת השר המתאם לענייני כלכלה בג'קרטה.[3] השינויים התכופים משקפים מתח חוזר בין ג'קרטה, ממשלת המחוז והרשות המקומית בשאלה מי שולט באי ובהכנסותיו.

פארקים תעשייתיים, מספנות ומרכזי נתונים

בטאם הפכה לאגף התעשייתי של סינגפור. המתחם התעשייתי הגדול הראשון, Batamindo Industrial Park, נפתח ב־1990 כמיזם משותף של חברות הקשורות לממשלת סינגפור ושל קבוצת סלים (Salim), אחד התאגידים האינדונזיים הגדולים ביותר.[4] הרכבת אלקטרוניקה ובניית ספינות הפכו לענפים העיקריים.[5] אוכלוסיית העיר גדלה מכמה אלפים בראשית שנות השבעים ל־1,196,396 במפקד 2020, ולפי אומדן רשמי ל־1,296,960 באמצע 2025.[6]

סינגפור נותרה המשקיעה הדומיננטית. במחצית הראשונה של 2023 הגיעו ההשקעות הזרות בבטאם ל־1.2 מיליארד דולר ארה"ב, רובן מסינגפור, לעומת השקעות מקומיות של 168 מיליון דולר ארה"ב. גל ההשקעות האחרון נוגע לתשתיות דיגיטליות. מרכזי נתונים זקוקים לקרקע ולחשמל, שהם משאבים נדירים בסינגפור, וכן לחיבורים מהירים לרשת של סינגפור. ביולי 2026 הושלם כבל תת־ימי באורך 50 קילומטרים המקשר את Nongsa Digital Park בבטאם עם צ'אנגי. ביוני 2026 הודיעה חברה אוסטרלית על תוכניות לקמפוס בינה מלאכותית בהספק של 360 מגה־ואט בבטאם, שאמור להתחיל לפעול ברבעון הראשון של 2027.[7] המימון של פרויקטים כאלה, באמצעות הלוואות פרויקט, קרנות תשתית ואשראי פרטי, מוסדר ברובו בסינגפור.

אנרגיה מעבר למצר

האנרגיה הפכה לתחום שיתוף פעולה נוסף. סינגפור מתכננת לייבא עד 6 ג'יגה־ואט של חשמל דל פחמן עד 2035, כמות שעשויה לכסות כ־30 אחוזים מצרכיה באותה שנה. איי ריאו, עם הקרקע ופוטנציאל האנרגיה הסולארית שלהם, הם מקור מתבקש. רשות שוק האנרגיה (Energy Market Authority) ערכה ניסויי ייבוא, ובהם 100 מגה־ואט מחצי האי המלזי ואספקה שוות

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

ערך ל־100 מגה־ואט מחווה סולארית בפולאו בולאן (Pulau Bulan), סמוך לבטאם.[8] פרויקטים סולאריים גדולים עם אגירה בסוללות באיי ריאו דורשים כל אחד הון של כמה מיליארדי דולרים. הם יוצרים שוק למימון פרויקטים ולאגרות חוב ירוקות, הנדונים בפרק K.II. בה בעת הם הופכים את ביטחון האנרגיה של סינגפור לתלוי בחלקו בהיתרים ובפוליטיקה של אינדונזיה.

ההסכמים של 2022

במשך עשרות שנים העיבו שתי סוגיות על היחסים: היעדרה של אמנת הסגרה והניהול של המרחב האווירי מעל איי ריאו. אמנת הסגרה נחתמה בטמפקסירינג (Tampaksiring) שבבאלי ב־27 באפריל 2007, אך אף צד לא אשרר אותה. האשרור נקשר להסכם שיתוף פעולה ביטחוני שהפרלמנט האינדונזי סירב לאשר.[9] מבקרים אינדונזים תיארו זמן רב את סינגפור כמקלט לחייבים נמלטים ממשבר הבנקאות של 1997–1998, האשמה שסינגפור דחתה.

הקיפאון הסתיים במפגש המנהיגים (Leaders' Retreat) בבינטאן. ב־25 בינואר 2022 חתמו שתי הממשלות על אמנת הסגרה חדשה, על הסכם בדבר שרטוט מחדש של אזורי מידע הטיסה (flight information regions) ועל הסכם שיתוף פעולה ביטחוני מחודש. אמנת ההסגרה חלה על 31 סוגי עבירות, ובהן שחיתות, הלבנת הון, שוחד, עבירות בנקאות ומימון טרור, והיא חלה למפרע על עבירות שבוצעו עד שמונה־עשרה שנה קודם לכן. שלושת ההסכמים נכנסו לתוקף יחד ב־21 במרץ 2024.[10] עבור המרכז הפיננסי הסירה האמנה נטל תדמיתי ותיק. היא גם שינתה את חשבונו של כל לקוח אינדונזי שאולי קיווה בעבר לחמוק מהעמדה לדין באמצעות מעבר לסינגפור.

הערות

1. Wikipedia, "Batam" (נצפה בנובמבר 2026): בטאם שוכנת כ־20 ק"מ מול החוף הדרומי של סינגפור ולפחות 6 ק"מ ממנו, מעבר למצר סינגפור; Wikipedia, "Batam" (נצפה בנובמבר 2026): צו נשיאותי מס' 41/1973 הפך את בטאם לאזור תעשייה הנתמך ברשות פיתוח שהפכה לימים ל־BP Batam; המטרה המוקדמת הייתה להפוך את בטאם ל־"the Indonesian version of Singapore". ↩

2. Wikipedia, "Indonesia–Malaysia–Singapore Growth Triangle" (נצפה בנובמבר 2026): הוכרז לראשונה בפומבי ב־1989 בידי סגן ראש הממשלה גו צ'וק טונג; מזכר ההבנות נחתם ב־17 בדצמבר 1994 בידי לי הסיין לונג (סינגפור), רפידה עזיז (מלזיה) והרטונו (אינדונזיה). ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

3. Wikipedia, "Batam" (נצפה בנובמבר 2026): מסגרת מיוני 2006 הפכה את בטאם, חלקים מבינטאן וחלקים מקרימון לחלק מאזור כלכלי מיוחד עם סינגפור, תוך ביטול מכסים ומע"מ על טובין שנשלחו בין בטאם לסינגפור; חוק מס' 44 (2007) כונן את בטאם כאזור סחר חופשי ל־70 שנה; Wikipedia, "Batam" (נצפה בנובמבר 2026): צו נשיאותי מס' 8/2016 העביר את הפיקוח על המתחם התעשייתי ממושל איי ריאו ללשכת השר המתאם לענייני כלכלה. ↩

4. על ייסוד Batamindo Industrial Park ב־1990 כמיזם משותף של Singapore Technologies ו־Jurong Environmental Engineering מהצד הסינגפורי ושל קבוצת סלים מהצד האינדונזי, ראו את תולדות החברה של Sembcorp ושל Batamindo. ↩

5. Wikipedia, "Batam" (נצפה בנובמבר 2026): בניית ספינות וייצור אלקטרוניקה הם ענפים מרכזיים באי. ↩

6. Wikipedia, "Batam" (נצפה בנובמבר 2026): מפקד 2020, 1,196,396; אומדן רשמי לאמצע 2025, 1,296,960. ↩

7. Wikipedia, "Batam" (נצפה בנובמבר 2026): במחצית הראשונה של 2023 הגיעו ההשקעות הזרות ל־1.2 מיליארד דולר ארה"ב וההשקעות המקומיות ל־168 מיליון דולר ארה"ב; רוב ההשקעות הזרות הגיעו מסינגפור; Wikipedia, "Batam" (נצפה בנובמבר 2026): כבל Nongsa–Changi באורך 50 ק"מ, המקשר את Nongsa Digital Park עם צ'אנגי, הושלם ביולי 2026, ופעילות מלאה נקבעה לספטמבר 2026; ביוני 2026 הודיעה Firmus Technologies על תוכניות לקמפוס בינה מלאכותית בהספק 360 MW בבטאם יחד עם DayOne, שפעילותו נקבעה לרבעון הראשון של 2027. ↩

8. Wikipedia, "Energy in Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): סינגפור מתכננת לייבא עד 6 GW של חשמל דל פחמן עד 2035, כ־30 אחוזים מצורכי האנרגיה שלה ב־2035; היעד הועלה מ־4 GW; Wikipedia, "Energy in Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): EMA ערכה ניסוי בן שנתיים לייבוא 100 MW מחצי האי המלזי; נוסתה גם אספקה רציפה שוות ערך ל־100 MW מחווה סולארית בפולאו בולאן שבאינדונזיה. ↩

9. מזכירות הממשלה של הרפובליקה של אינדונזיה (Cabinet Secretariat of the Republic of Indonesia), "Indonesia, Singapore Sign Extradition Treaty" (setkab.go.id, נצפה בנובמבר 2026): אמנה קודמת נחתמה ב־27 באפריל 2007 בטמפקסירינג שבבאלי, אך מעולם לא נאכפה משום שאף אחת מהמדינות לא אשררה אותה; האשרור נקשר להסכם שיתוף הפעולה הביטחוני (Security Cooperation Agreement), שהוועדה הראשונה של בית הנבחרים סירבה לאשרר ביוני 2007. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

10. מזכירות הממשלה של הרפובליקה של אינדונזיה, "Indonesia, Singapore Sign Extradition Treaty" (setkab.go.id, נצפה בנובמבר 2026): נחתמה ב־25 בינואר 2022 בבינטאן בידי יסונה ה. לאולי (Yasonna H. Laoly) וק. שנמוגם (K. Shanmugam); 31 סוגי מעשים פליליים, ובהם שחיתות, הלבנת הון, שוחד, עבירות בנקאות, סמים, טרור ומימון טרור; תחולה למפרע לשמונה־עשרה שנה; "Three landmark agreements between S'pore and Indonesia take effect" ,*The Star* ,22 במרץ 2024: ההסכמים "officially came into force on March 21"; אמנת ההסגרה "can be retrospectively applied to crimes committed up to 18 years ago". ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.